

Miten rohkaista työnantajia työllistämään enemmän osatyökykyisiä?

Mikael Pentikäinen, 7.11.2019

YRITTÄJYYDEN
PUOLESTA

Yrittäjät

Taustaa

Yritysrakenne Suomessa 2017

0,2 % Suuryritykset (250– hlöä) 591

1,0 % Keskisuuret yritykset (50–249 hlöä) 2 728

5,6 % Pienyritykset (10–49 hlöä) 15 725

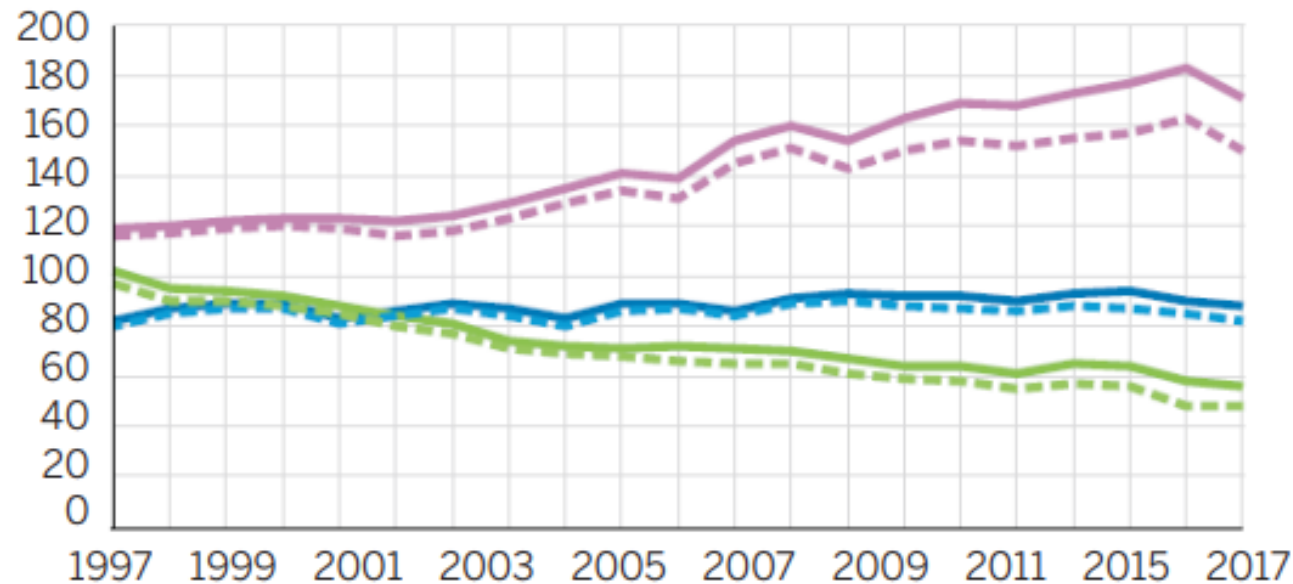
93,2 % Mikroyritykset (1–9 hlöä) 264 519

Yhteensä **286 934** yritystä, pois lukien maa-, metsä- ja kalatalous

Yksinyrittäjien määrä kasvanut vahvasti

TYÖNANTAJAYRITTÄJIEN MÄÄRÄ OLLUT VAKAIN

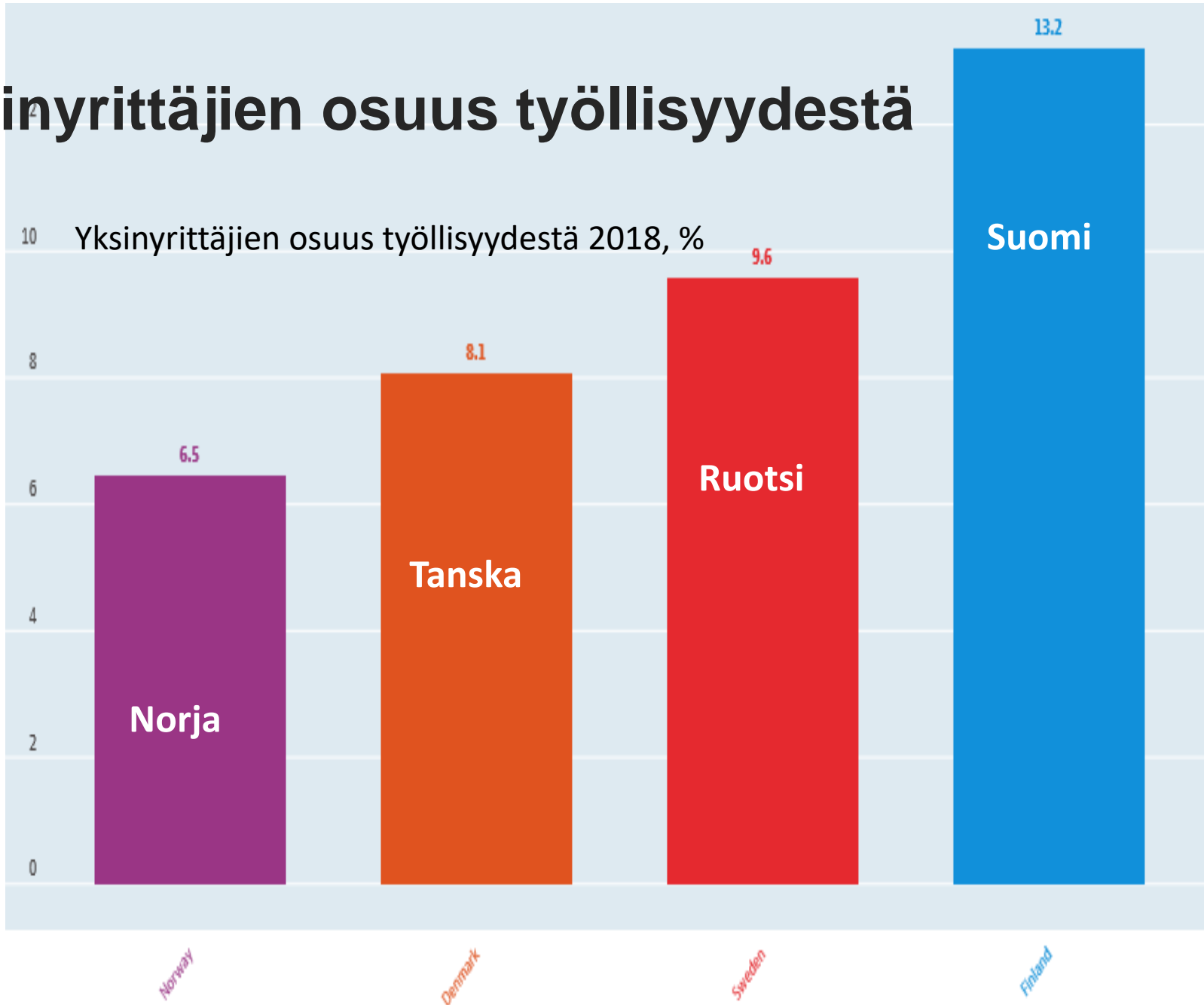
Maatalousyrittäjät, työnantajayrittäjät ja itsensätyöllistäjät
Suomessa 1997–2017, 15–64 ja 15–74-vuotiaat, 1 000 henkeä.

**Maatalous-
yrittäjistä
17 %
(n. 10 000)
työnantajia,
mitä ei ole
huomioitu
työnantaja-
yrittäjien
määrässä.**

Yksinyrittäjien osuus työllisyydestä

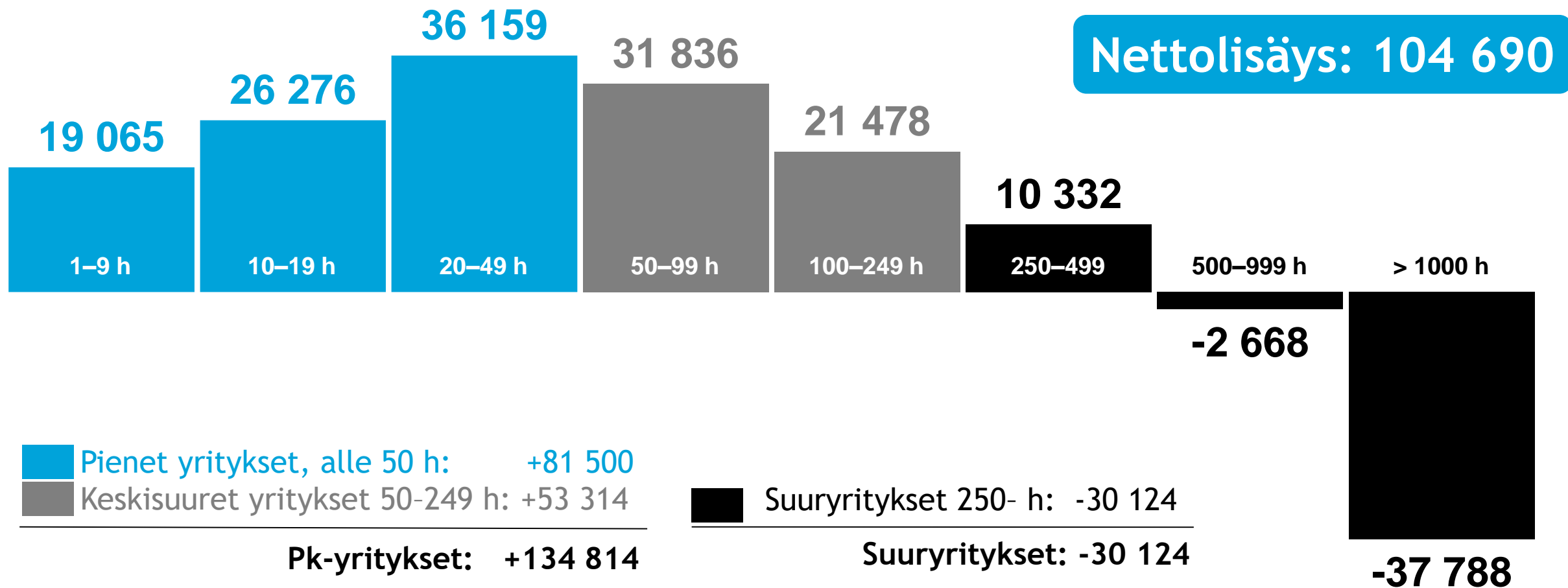
Yksinyrittäjien osuus työllisyydestä 2018, %

Self-employment is defined as the employment of employers, workers who work for themselves, members of producers' co-operatives, and unpaid family workers. The latter are unpaid in the sense that they lack a formal contract to receive a fixed amount of income at regular intervals, but they share in the income generated by the enterprise.

Lähde: OECD

Työpaikat syntyvät pk-yrityksiin

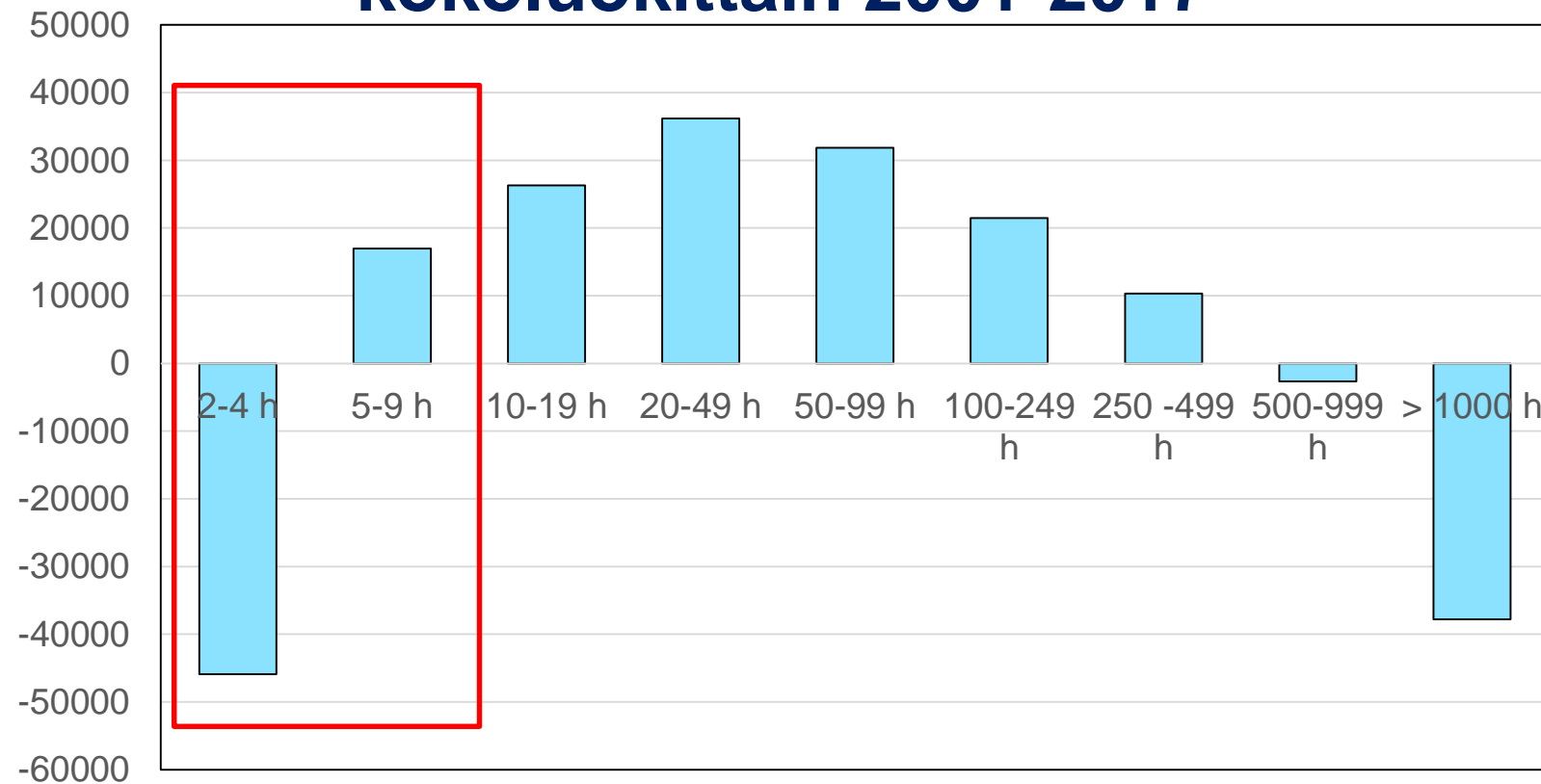

Lähde: Tilastokeskus. Työllisten määrän muutos erikokoisissa yrityksissä vuosina 2001–2017.

Henkilömäärät muunnettu kokopäiväisiksi työpaikoiksi, pl. maa-, metsä- ja metsätalous.

Pienimmissä yrityksissä työpaikat vähenevät

Yritysten henkilömäärän muutos kokoluokittain 2001-2017

Asia on tärkeä ja koskee erittäin monia

- Suomessa 1,9 miljoonalla eli 55 prosentilla työkäisistä on pitkäaikaissairaus tai vamma. Heistä noin 600 000 arvioi vamman vaikuttavan työhön tai sen saantiin. Ryhmä on hyvin heterogeeninen.
- Työkyvyttömyyseläkkeellä on 25000 16–34-vuotiasta. Määrä on kasvussa. Se on myös iso potentiaali.
- Teema on tärkeä, koska jokaisella on annettavaa yhteiskunnalle, jokainen on hyvä jossakin ja jokaisen pitäisi päästä rakentamaan yhteiskuntaa.
- Kun saa olla mukana, kokee osallisuutta ja merkitystä. Siksi on tärkeää, että mahdollisimman moni saa siihen mahdollisuuden.
- Osatyökykyinen on usein motivoitunut ja hyvä työntekijä.

Yrittäjät

Mitä tehdä?

Mitä on osatyökykyisyys?

- Sairaus tai vamma ei tarkoita välttämättä osatyökykyisyyttä. Työkykyä pitää arvioida aina tehtävän kannalta.
- Terveinkään ei ole aina työkykyinen. Kaikilla on erilaisia päiviä. Voi olla fyysisesti terve, mutta mieli on maassa ja töitä on vaikea tehdä.
- Työkyky voi vaihdella elämän eri vaiheissa. Osatyökykyisyys voi olla tilapäistä.
- Jos terveys ja muut yksilölliset tekijät ovat tasapainossa työn vaatimusten kanssa, henkilö ei ole osatyökykyinen, vaan työkykyinen.

Osatyökykyisen voi palkata osa-aikaiseksi

- Työvoimapulaa koetaan monella alalla. Samaan aikaan monen osatyökykyisen on vaikea löytää työtä. Miksi tarpeet eivät kohtaakaan?
- Taustalla on ennakkoluuloja, asenteita ja tiedon puutetta. Moni työnantaja ei tiedä tukijärjestelmistä, kokee tuet riittämättömiksi tai järjestelmän monimutkaiseksi.
- Osatyökykyisten työkyvyistä halutaan lisää tietoa – luottamuksellisesti tietenkin.
- Yrityksen ei tarvitse palkata yhtä 100% työajalla olevaa työntekijää, vaan voisi palkata kaksi, joista toinen tekee 40% työaika ja toinen 60%.
- (Osatyökyvyttömyyseläkkeellä oleva saa tehdä enintään 60% työaika ilman, että eläke pienenee, ja täydellä työkyvyttömyyseläkkeellä oleva saa tehdä enintään 40% työaika ilman, että eläke pienenee.)

Miten helpottaa työllistämistä?

- Olennaista on helpottaa työllistämistä ylipäänsä. Se auttaa myös osatyökykyisiä. Tarvitaan rakenteellisia uudistuksia, joista on apua kaikille työtä etsiville.
- Erityisesti pienelle yritykselle työllistäminen on iso riski. Kun riski pienenee, tarjolla on enemmän työtä.
- TEM:n selvityksessä (2017) puolet työnantajista mainitsee irtisanomisen helpottamisen. Asia korostuu pienissä yrityksissä.
- Moni pelkää myös työkyvyttömyyden riskiä ja sen aiheuttamia kustannuksia, jotka voivat horjuttaa pienen yrityksen taloutta.
- Olennaista on koulutus. Kun työkyky muuttuu, tarjolla pitää olla uudelleen- tai täydennyskoulutuksen väyliä. Osaaminen tukee aina työllisyyttä.

Asenne on suuressa roolissa

- Monet työnantajat kertovat palkkaavansa asenteen ja tarjoavansa koulutuksen.
- Terve asenne ja halu oppia ovat tärkeitä. Moni työnantaja kiittelee osatyökykyisten asennetta.
- Tärkeää on osatyökykyisten oma aktiivisuus. Moni työnantaja sanoo, ettei heille hae osatyökykyisiä eikä heitä kohtaa rekrytoinneissa.

Koulutusjärjestelmä tarjoaa mahdollisuuksia

- Uudistunut toisen asteen ammatillinen koulutus tarjoaa monenlaisia ratkaisuja myös osatyökykyisten kouluttamiseen ja työllistämiseen.
- Oppisopimus on joustava. Ei tarvitse suorittaa kokonaista tutkintoa. Siirtymät koulutussopimuksesta oppisopimukseen tai toisinpäin ovat mahdollisia.
- Oppisopimuskoulutus sopii monenlaiseen tarpeeseen ja monenlaisille oppijoille, myös osatyökykyisille.
- Oppisopimus voidaan toteuttaa myös ammatillisena kuntoutuksena, joka on tuettua toimintaa.
- Monet yrittäjät eivät tunne ammatillisen koulutuksen mahdollisuuksia, eivätkä helposti löydä sopivia osaamisen kehittämisen palveluita omalta alueeltaan.
- On olennaista lisätä yrittäjille suunnattua tiedottamista.

Tarjolla on paljon tukimuotoja

- Tärkeitä ovat tukimuodot ja työvoimapalvelut. Niitä on, mutta niistä ei tiedetä.
- Moni yrittäjä kammoaa byrokratiaa.
- Osatyökykyisen palkkaamiseen työnantaja voi saada palkkatukea 30–50 prosenttia palkkakustannuksista, mutta enintään 1400 euroa kuussa. Palkkatuella on työnantajille tutkitusti iso merkitys.
- Lisäksi voi saada mm. työolosuhteiden järjestelytukea.
- Myös valmentajapalveluita on saatavilla.
- Työkokeilu, osasairauspäiväraha ja osatyökyvyttömyyseläke voivat tasoittaa tietä työelämään. Työkokeilu varsinkin on usein pidemmän työsuhteen porstua.

Yrittäjä palkkaa tarpeeseen

- Kun yrittäjä palkkaa, pitää olla näköpiirissä, että palkatun myötä yritykseen tulee rahaa enemmän kuin menee.
- Työpaikkoja ei synny, jos työntekijän kulu on työnantajalle suurempi kuin tuottavuus. Tämä koskee kaikkia.
- Siksi on tärkeää, että palkkauskulut joustaisivat enemmän palkanmaksukyvyn mukaan – minimipalkkoja kunnioittaen.
- Yksi osatyökykyisten – kuten kaikkien – työllistymisen tie on yrittäjäyys. Joillekin se voi sopia, mutta suunnitelmien on tärkeää olla realistisia.
- On hyvä muistaa runoilija Eino Leinin sanat: ”Ja yksi jos murtuis, muut tukena ois.” Meistä jokainen tarvitsee tukea joskus.

YRITTÄJYYDEN PUOLESTA